

Samtykkeerklæring omkring billeder – hvad siger loven?

Kilde: persondatasupport.as/samtykkeerklæring-omkring-billeder-hvad-siger-loven/

Alle virksomheder eller organisationer, der har en hjemmeside, en Facebookkonto, er på LinkedIn eller andre onlineplatforme, benytter sig som regel af portrætfotos eller situationsbilleder. For at overholde persondatalovgivningen er det vigtigt at sikre sig samtykkeerklæringer på de billeder, hvor det lovmæssigt kræves.

Det kan dog være svært at gennemskue, hvornår du skal have et samtykke, og hvornår du kan undvære. Derfor har vi her samlet de væsentlige begreber og regler, så du kan komme tvivlen til livs – når du tænker på, om der kræves samtykkeerklæring omkring billeder, og hvad siger loven.

Personoplysninger og portrætbilleder

Personoplysninger kan være mange ting. Det er ikke kun et CPR-nr., et fingeraftryk eller et navn. Det kan også være en stemme, religiøs overbevisning, antal sygedage, familieforhold og sidst men ikke mindst portrætbilleder.

Personoplysninger bliver delt op i to kategorier: almindelige personoplysninger samt følsomme personoplysninger.

Bliv klog på personoplysninger

”En personoplysning er enhver form for information, der kan henføres til en bestemt person, også selv om personen kun kan identificeres, hvis oplysningen kombineres med andre oplysninger”.

– Datatilsynet

Derfor er det vigtigt at se nærmere på, når du i din virksomhed eller organisation tager billeder, der skal bruges til offentliggørelse. Hvad enten det drejer sig om billeder på tryk, på hjemmesiden, Facebook, LinkedIn eller til brug på Internettet, så er det et spørgsmål om, hvorvidt der er tale om 'personoplysninger'.

Er et portrætbillede en personoplysning?

Her kan vi svare ganske kort "JA", hvis du kan identificere en person ud fra billedet. Så er der tale om en personoplysning, og det pågældende billede er omfattet af databeskyttelsesforordningen. Det gælder, uanset om billedet står alene, eller om billedet er ledsaget af en tekst, der identificerer den pågældende person.

Billeder på internettet – hvad siger loven?

Må jeg frit lægge de billeder op på nettet jeg vil, eller skal jeg altid have et samtykke fra de personer, der er på billedet?

Som udgangspunkt kræver det et samtykke fra personen (eller dennes forældre ved en person under 16 år), der er portrætteret på det billede, man ønsker at offentliggøre. Hvorimod et harmløst situationsbillede kan som udgangspunkt offentliggøres uden samtykke.

Persondataforordningen skelner mellem portrætbilleder og situationsbilleder, og der er stor forskel på disse betegnelser. Lovgivningsmæssigt er det yderst vigtigt at kunne skelne imellem dem, når man planlægger en fotosession til sociale medier eller hjemmesiden. Herunder kan du læse mere om, hvornår et billede betragtes som et situations- eller portrætbillede, og hvad du i øvrigt skal være opmærksom på, når du offentliggør billeder på internettet.

Hvad er et situationsbillede i henhold til persondataforordningen?

Situationsbilleder er billeder, der må offentliggøres uden samtykke fra de personer, der er afbilledet. De defineres som billeder, hvor en given aktivitet eller situation er det egentlige hovedformål med billedet.

Det kunne for eksempel være deltagere på en konference eller et netværksarrangement, legende børn i en park, gæster til en koncert, folk der kommer gående på et strøg eller besøgende i en dyrepark.

Et billede af personer i en undervisningssituation, hvor ikke den enkelte person men undervisningen er i fokus, kan konkret betegnes som et situationsbillede.

Det offentlige rum

Billeder, der er taget i det offentlige rum, kan være på gader, i parker og andre steder, hvor der ikke er nogen adgangsbegrænsning. De billeder må du offentliggøre under hensyntagen til visse kriterier.

(Der kan være opstillet betingelser for fotografering i offentlige områder, f.eks. retsbygninger, lufthavne, metro, storcentre, banegårde mv.) Man kan som udgangspunkt ikke altid være sikker på, at man må tage billeder på offentlig grund. Brug sund fornuft.

Det afgørende kriterium i forbindelse med vurdering af eventuel offentliggørelse er, at den afbildede ikke med rimelighed må kunne føle sig udstillet, udnyttet eller krænkede, f.eks. i markedsførings- eller andet kommercielt øjemed. Billederne skal med andre ord være harmløse ud fra en normal betragtning.

Billeder kan dog være af en sådan beskaffenhed, at det må antages at virke krænkende for de afbildede. Dette kunne f.eks. være, hvis to genkendelige personer bliver afbildet i intime situationer, folk der nøgenbader, folk der skændes eller genkendelige personer, der har været udsat for en trafikulykke.

Her kræves ikke samtykke, hverken foredragsholder eller kursister kan identificeres.

Følgende situationsbilleder vil normalt ikke kunne offentliggøres uden samtykke:

- Personbilleder, der er taget steder, hvor der ikke er offentlig adgang. Det kan f.eks. være i et privat hjem eller inde i en bil. Her må du ikke tage billeder af personer, som befinder sig på dette område, uden deres samtykke.
- Personbilleder, der er taget af ansatte på deres arbejde i en privat virksomhed eller hos en offentlig myndighed.
- Billeder taget til private arrangementer og sammenkomster kræver, at alle der kan identificeres på billedet, skal give samtykke.
- Billeder af kunder i en forretning, i banken, på posthuse, gæster på et diskotek mm.

Du må gerne offentliggøre et krænkende billede; personen eller personerne på billedet må bare ikke kunne identificeres. Man ser det ofte med personbilleder, hvor der er indsat en sort bjælke over ansigtet, eller billedet er taget af personen bagfra, så man ikke kan identificere personen.

Hvad kendetegner et portrætbillede i henhold til person-dataforordningen?

Som hovedregel kræver det samtykke at offentliggøre et portrætbillede. Det vil sige, at du bruger billedet til udstilling, som udprint eller til at lægge online på intranettet, internettet eller ved brug på sociale medier.

Portrætbilleder har til formål at vise en eller flere personer, hvor det er personerne, der er i fokus. Det er ikke situationen eller aktiviteten, der er hovedformålet med billedet.

Eksempel på portrætbillede

Vi har listet et par eksempler, på hvad et portrætbillede ifølge databeskyttelsesforordningen kan være, og hvor du skal have samtykke fra den afbildede for at gøre brug af billedet.

- En oplægsholder ved et arrangement.
- Et klassebillede eller gruppebillede.
- Et kursushold – hvor ansigter er genkendelige.
- Et billede på hjemmesiden med alle firmaets ansatte evt. taget foran virksomhedens domicil – det er også et portrætbillede.
- At tage billeder af de ansatte til brug på firmaets Facebook-, LinkedIn-, Intranet- eller hjemmeside.
- Fødselsdag i frokoststuen – billeder af ansatte betragtes som værende oplysninger af privat karakter. Arbejdspladsen må derfor kun offentliggøre billeder af medarbejdere, hvis medarbejderen har givet udtrykkeligt samtykke.
- Printede billeder af virksomhedens ansatte til brug for eksempel i venteværelset i en tandlægeklinik.
- Billeder af referencer, man har benyttet sig af på hjemmesiden.
- Portrætbilleder taget af medlemmer fra en fotoklub, der bliver brugt til udstilling.

Bruger du en af dine medarbejdere i reklameøjemed, skal du være opmærksom på, at her kommer du ind under markedsføringsloven.

Her kræves samtykke fra foredragsholderen.

Hvordan klager jeg over et online opslag?

Hvis du er utilfreds med offentliggørelsen af et billede, har du ret til at gøre indsigelse. Du skal i så fald oplyse, hvilket billede der ønskes slettet og hvorfor. Hvis du eller flere personer, der er på billedet, ikke ønsker at have billedet liggende på Internettet, bør det umiddelbart fjernes af den dataansvarlige.

Hvis den dataansvarlige ikke vil imødekomme din anmodning om at slette billedet, kan du klage til Datatilsynet. Hvis du klager, skal du sende dem de argumenter, du har begrundet dit ønske med og det svar, du har fået fra den person, der har offentliggjort billedet.

Klage over socialt medie

Hvis du ønsker at klage over behandling af personoplysninger i forbindelse med et opslag på Facebook, et andet socialt medie eller en debattråd på et debatforum, bør du kontakte den pågældende person, der står bag opslaget (*den dataansvarlige*), samt få deres syn på sagen og bede dem om at slette eller fjerne oplysningerne.

Efterfølgende kan du overveje, om du har brug for at få Datatilsynets vurdering af sagen.

Du kan kontakte Datatilsynet, hvis du ønsker at blive vejledt om dine muligheder, eller ønsker at klage over en behandling af personoplysninger om dig. Du finder Datatilsynets kontaktoplysninger og telefontider [her](#).

Bliver dit billede misbrugt online?

Har du billeder på nettet og spekulerer på, om dine billeder muligvis bliver misbrugt et andet sted i verden, kan du anvende **Google Image Search**.

Hvis du går ind på Google-billeder og vælger knappen med kameraet, som findes i søgefeltet, kan du vælge, hvilket billede søgemaskinen skal lede efter.

Hvad er en samtykkeerklæring?

En samtykkeerklæring er en erklæring, hvor den portrætterede person giver billedetageren ret til at anvende billedet på forskellige medier. Et samtykke kan gives mundtligt eller skriftligt. Det er dog billedetageren, virksomheden eller organisationen, der skal bevise, at der i den konkrete situation er afgivet samtykke, og at det i øvrigt lever op til persondatalovens krav til et samtykke.

Persondatalovens krav til en samtykkeerklæring

Frivilligt

Skal være frivilligt

Når et samtykke skal være **frivilligt**, betyder det, at der ikke må hæftes krav om samtykke sammen med fx køb af varer.

Dette må du ikke

Du må altså ikke kræve samtykke til fx at modtage reklamer, nyhedsbreve eller anden behandling af en persons data, for at denne person kan få lov til at købe en vare.

Det må således ikke være afgivet under tvang. I nogle tilfælde kan der dog herske tvivl om frivilligheden, da der kan forekomme modtydelser for at meddele samtykket.

Specifikt & informeret

Skal være specifikt

At et samtykke skal være specifikt betyder, at du giver samtykke til behandling med et bestemt formål, ikke et bredt samtykke, som kan fortolkes som virksomheden ønsker det, eller som dækker mange forskellige formål.

Samtykket skal være informeret

Hvilket betyder, at den registrerede er informeret om, hvad samtykket vil betyde for kunden, fx at vedkommende bliver genstand for målrettet markedsføring.

Dette må under ingen omstændigheder skjules i anden tekst.

Utvetydigt & udtrykkeligt

Skal være utvetydigt

Endelig skal samtykket være utvetydigt. Man må altså ikke være i tvivl om, at der er givet samtykke, og der skal derfor udføres en aktiv handling fra fx kundens side, såsom at sætte flueben i en boks eller udfylde en blanket.

Et samtykke skal være udtrykkeligt

Det betyder, at der skal være tale om en aktiv handling fra den registreredes side.

Det er altså ikke godt nok, hvis man skriver eller siger til personen, at hvis han/hun ikke protesterer inden f.eks. en uge, går man ud fra, at der foreligger et samtykke.

En samtykkeerklæring skal bl.a. indeholde:

- Firmanavn på virksomhed eller organisation, der vil benytte billedet.
- Personnavn samt oplysninger på den person, der er portrætteret.
- Forældres eller værges underskrift (hvis pågældende er under 16 år.)
- Her skal stå dags dato for samtykkets oprettelse.
- Hvad billedet skal bruges til; det er vigtigt at præcisere, hvad der meldes samtykke til.
- Hvilket billede, det drejer sig om.
- Hvordan samtykket kan trækkes tilbage.

Billeder med børn

Når det skal vurderes, om offentliggørelsen af et billede med børn og unge er lovligt, skal man tænke på, at børn skal gives en særlig beskyttelse, fordi de oftest er mindre bevidste om de risici og konsekvenser, som kan være forbundet med behandling af personoplysninger.

Hvis du har givet dit samtykke til en billedtager, virksomhed eller organisation, kan du til enhver tid trække det tilbage ved at kontakte den billedtager, virksomhed eller organisation, der har indhentet den – også selvom der er tale om lovlige billeder. Husk på, at et samtykke ikke er tidsbegrænset; det løber, indtil det bliver trukket tilbage. Der kan ikke tilbagekaldes samtykke med tilbagevirkende kraft.

Gratis download af samtykkeerklæring

Vi har udarbejdet en standardskabelon, som du kan benytte dig af, eller tage udgangspunkt i, når du skal bruge en samtykkeerklæring. Se sidste side i dette dokument.

Hent den her

Eksempelvis kan du benytte dig af vores skabelon, hvis du er:

- Frisør, der tager billeder af kunder til brug på sociale medier.
- Kursusvirksomhed, der tager billeder af identificerbare kursister til brug for brochuremateriale.
- Konferencested, der tager billeder af deres foredragsholder til opslag på Facebook.
- Billeder af en flok identificerbare unge mennesker til brug på hjemmeside (HUSK: Forældres eller værges underskrift, hvis pågældende er under 16 år).
- Under julefrokosten bliver taget billeder, der bliver uploadet på virksomhedens intranet.
- Fotoklub, der tager bybilleder med portrætterede personer, og billederne bliver vist på Facebook eller den private fotografers hjemmeside.
- Du som privatperson tager personbilleder, får dem printet ud og udstiller dem på rådhuset.

Selvom samtykkeerklæringen er lovlig og udfyldt korrekt, skal du huske, at det er den, der lægger billedet op (*den dataansvarlige*), der skal overveje, om offentliggørelsen af billedet er lovlig.

Til virksomheder - samtykkeerklæringer i GDPR-Portalen

I [GDPR-Portalen](#) har vi udarbejdet mange forskellige skabeloner – se blandt andet under "Anvendelse af samtykke" samt "Personalehåndbog". Udfyld samtykkeerklæring til de ansatte; den opbevares evt. sammen med deres ansættelseskontrakter.

Udarbejd politikker for offentliggørelse af billeder af den ansatte fx i en personalehåndbog, hvor der bl.a. præciseres formålet med billederne.

- Portrætbilleder, det kan være så eventuelle kunder kan se, hvem de handler med.
- Virksomheden benytter billederne på hjemmeside og på tryk i evt. venteværelse.
- Om billederne bliver brugt til andet formål og på andre platforme.

Hvis du bruger medarbejderportrætter på din hjemmeside, Facebook, LinkedIn mm. bruger du skabelonen "Oplysning og samtykke vedr. medarbejdere". I portalen vil du finde den forud udfyldt herfra, du skal blot udfylde de markerede felter med bl.a. din virksomhed eller organisations oplysninger, dine medarbejderoplysninger samt underskrifter. Så er du sikker på, at du har handlet korrekt ifølge persondataloven.

Politikken kan skrives ind i personalehåndbogen eller lignende. Hvis der er tale om portrætbilleder og ikke bare situationsbilleder, skal der indhentes samtykke.

Husk i øvrigt at lave en intern politik for offentliggørelse af billeder til markedsføringsøjemed (oplysning til medarbejdere, hvordan politikker og processer er).

Vil du læse mere, kan du gå ind på FORORDNINGER:

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2016/679 af 27. april 2016

om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv:

[Link til databeskyttelsesforordningen](#)

De registreredes rettigheder

Hovedelementet i EU's persondataforordning er beskyttelsen af de registrerede borgere, medarbejdere, kunder, leverandører mv. Ideen bag forordningen er, at der skal skabes en tillid til og balance

i, at der bliver passet på ens personoplysninger, så der kan ske en fri udveksling af data på tværs af landegrænser, hvilket bl.a. vil betyde, at e-handelen styrkes. Den enkelte person bliver med forordningens ikrafttræden udstyret med en lang række rettigheder, som det herefter er den dataansvarliges og databehandlerens opgave at sikre. Som dataansvarlig virksomhed handler det om at finde den mest effektive måde at overholde forordningen på. Denne artikel giver dig indsigt i de krav, der skal opfyldes i sammenhæng med de registreredes rettigheder.

I det følgende gennemgår vi de øvrige rettigheder – alle rettigheder, hvor den registrerede selv skal tage et initiativ til at få sin ret gjort gældende. Rettighederne er:

- Ret til løbende at få **indsigt** i, hvordan ens oplysninger behandles.
- Ret til at få **berigtiget** urigtige data og begrænset behandlingen.
- Ret til at få **slettet** data.
- Ret til at **gøre indsigelse** over, at ens oplysninger behandles og videregives til fx markedsføringsformål.
- Ret til at kunne få **udleveret** sine data, så de kan overflyttes til anden udbyder (dataportabilitet).
- Ret til at **tilbagekalde samtykket**.
- Ret til at **klage** til Datatilsynet.

Ret til løbende at få indsigt i, hvordan ens oplysninger behandles

Den registrerede har mulighed for at sikre sig, at alt går rigtigt til, når data behandles. Dette kaldes for "indsigtsretten". Hvis en registreret retter henvendelse til dig som dataansvarlig, skal du først be- eller afkræfte, at der behandles data om vedkommende og i givet fald oplyse, hvilke data det drejer sig om. Dernæst skal den registrerede have adgang til disse data. Dette kan ske elektronisk gennem et sikkert system, på papir eller f.eks. i et PDF-format. Hvis det drejer sig om mange oplysninger, kan den dataansvarlige bede den registrerede specificere, hvad denne ønsker indsigt i, men den registrerede har ret til at bede om alle oplysningerne. Til gengæld er der mulighed for, at man kan forlange et rimeligt gebyr, hvis den registrerede ønsker mere end én kopi af oplysningerne.

I forbindelse med henvendelsen skal den dataansvarlige give den registrerede oplysning om følgende:

- Formålet med behandlingen.
- Hvilke kategorier af oplysninger, der er tale om.
- Hvilke modtagere, der er tale om – herunder også hvis der er tale om modtagere i et tredjeland.
- Hvor længe dataene forventes opbevaret.
- Retten til at anmode om berigtigelse eller sletning, retten til begrænsning af behandling og retten til indsigelse mod behandling.
- Retten til at klage til Datatilsynet eller anden tilsynsmyndighed.
- Om kilden til dataene, hvis dette ikke er den registrerede selv.
- Om dataene behandles automatiseret, f.eks. til profilering.

Inden oplysningerne udleveres, er det vigtigt at sikre, at andre personer ikke får krænket deres rettigheder ved fx at nævne et andet navn i dokumenterne, eller at der videregives forretningshemmeligheder.

Ret til at få berigtiget urigtige data og begrænset behandlingen

Hvis den registrerede finder fejl i dataene, skal disse rettes og eventuelt suppleres. Endvidere skal alle modtagere af de pågældende data informeres om berigtigelsen. Kan den dataansvarlige dokumentere, at det er en uforholdsmæssig stor byrde at informere alle modtagere, er der en undtagelsesmulighed.

Den registrerede kan også kræve, at behandlingen af personoplysningerne begrænses. Dette betyder faktisk, at man kun må opbevare oplysningerne. Sker en behandling, fordi den dataansvarlige har et behov for at fastlægge, forsvare eller gøre et retskrav gældende, kan behandlingen finde sted uden samtykke. Al anden behandling kan kun ske med et specifikt samtykke fra den registrerede. Igen skal alle andre modtagere informeres. I de fleste tilfælde vil behandlingen blive sat på "stand by" indtil berigtigelsen er gennemført.

Ret til at få slettet data

Dette kaldes også retten til at blive glemt og er en konsekvens af EU's dom over Google i 2012. Det betyder, at den dataansvarlige skal slette oplysninger, hvis en registreret ønsker det. Det er ikke nok at læne sig tilbage og vente på en henvendelse fra en registreret. Den dataansvarlige skal også selv holde øje med, om betingelserne for en sletning er til stede. Betingelser for at slette er følgende:

- Oplysningerne er ikke længere nødvendige for opfyldelse af formålet for behandlingen.
- Behandlingen er ulovlig.
- Sletningen er lovpligtig.
- Oplysningerne er indsamlet fra børn under 16 år, og deres værge begærer sletning.
- Den registrerede tilbagekalder sit samtykke.
- Den registrerede gør indsigelse, og oplysningerne behandles til markedsføring.

Igen skal alle andre modtagere af oplysningerne informeres. Der skal være en opmærksomhed på, at hvis oplysningerne er blevet offentliggjort, skal den dataansvarlige så vidt det er muligt forsøge at fjerne links mm. til oplysningerne! Der kan dog være en undtagelse i sammenhængen med yt-rings- og informationssikkerheden, som generelt vejer tungere end den registreredes interesse i at få slettet sine data.

Ret til at gøre indsigelse over at ens oplysninger behandles og videregives til fx markedsføringsformål

Den registrerede har ret til at gøre indsigelse mod behandling, hvis den dataansvarlige hævder, at behandlingen sker i samfundets interesse eller, at opgaven er pålagt af det offentlige. Det er i den sammenhæng den dataansvarlige, der skal dokumentere en væsentlig grund til behandlingen.

Endvidere kan den registrerede gøre indsigelse mod brug af personoplysninger til markedsføring, og enhver behandling skal da straks standses. Markedsføring gælder både direkte markedsføring og brug af profilering! Husk, at den registrerede skal gøres opmærksom på sin indsigelsesret ved første kontakt, og rent praktisk kan denne information indgå i et "oplysningsbrev".

Ret til at kunne få udleveret sine data, så de kan overflyttes til anden udbyder (dataportabilitet)

Der kan opstå situationer, hvor en registreret har et ønske om at skifte job eller leverandør og dermed også skifte dataansvarlig. Hvis en registreret ønsker at overføre sine data til en ny dataansvarlig, er det kun de data, som den registrerede selv har afgivet, der er omfattet af denne ret. Data skal udleveres på en måde, så de let kan anvendes af en anden dataansvarlig. Det kan derfor være en fordel at tænke i kompatible dataformater, når der skal registreres oplysninger.

Ret til at tilbagekalde samtykke

I nogle behandlingssituationer er det et krav, at der indhentes et samtykke fra den registrerede for at kunne behandle oplysningerne. Den registrerede har dog en ret til at ændre sin mening og til at tilbagekalde sit samtykke. Denne ret skal den dataansvarlige informere om, når samtykket gives. Samtidig skal den dataansvarlige gøre det let at tilbagekalde samtykket, eksempelvis på samme måde, som når man trykker på et link for at afmelde et nyhedsbrev. Herefter skal oplysningerne straks slettes.

Ret til at klage til Datatilsynet

Såfremt der opstår uoverensstemmelser omkring de beskrevne rettigheder, har den registrerede altid mulighed for at klage til Datatilsynet. Også denne ret skal den registrerede have information om ved første kontakt.

Hvad nu?

Godt så. Hvordan stiller det dig så som dataansvarlig eller databehandler? Det stiller dig i en situation, hvor du ikke bare kan vente på, at en registreret retter henvendelse til dig om sine rettigheder. Du skal være forberedt og have politikker, procedurer og værktøjer på plads, inden en registreret henvender sig, og dit ansvar begynder allerede ved den første kontakt med den registrerede.

Gratis samtykkeerklæring

På den næste side er en samtykkeerklæring, du kan anvende, når du ønsker at bruge portrætfotos og situationsbilleder online samt på tryk.

Samtykkeerklæring vedrørende brug af billeder

Dataansvarlig

[Virksomhedens navn]

[Virksomhedens adresse]

[Virksomhedens CVR-nummer]

Efterfølgende kaldet "Virksomheden"

Kontaktperson:

Titel:

Tlf.:

Mail:

Og

[Indsæt navn]

Samtykke vedrørende brug af billeder

1.1

[indsæt navn] giver samtykke til, at der tages portrætbilleder, som efterfølgende må anvendes:

på virksomhedens hjemmeside

til jobannoncer

i markedsføringsøjemed både på nettet og trykt

på Facebook

på LinkedIn

etc.

Sæt kryds overfor for at afgive samtykke vedrørende pkt. 1.1

1.2

[indsæt navn] giver samtykke til, at der tages situationsbilleder, som efterfølgende må anvendes:

på virksomhedens hjemmeside

til jobannoncer

i markedsføringsøjemed både på nettet og trykt

på Facebook

på LinkedIn

etc.

Sæt kryds overfor for at afgive samtykke vedrørende pkt. 1.2

Dette dokument er udleveret den [Indsæt dato]

Dato:

For virksomheden [Indsæt navn]

Dato:

[Indsæt navn eller forældres/værges underskrift ved barn under 16 år.]